

॥श्री राम ॥
जानकी सैवर
जनी जनार्दन कृत

प्रसंग पहिला

श्री गणेशायनमः । श्रीसरस्वत्यैनमः । श्रीमज्जनार्दन गुरुभ्योनमः ।
श्रीरामात्मने नमः । कुजंतं रामरामेती मधुरं मधुराक्षरं । आरुह्य कविता शाखा
वंदे वाल्मीक कोकीलं ।१। राम रामेति रामेति रमेरामे मनोरमे । सहश्रनाम तत्तुल्यं
रामनाम वरानने । रामाय राम भद्राय रामचंद्राय वेदसे । रघुनाथाय नाथाय सीतायाः
पतये नमः ।१। गुरुब्रह्मा गुरुर्विष्णु गुरुर्देवो महेश्वराः । गुरु रेकपरंनास्ती तस्मै
श्रीगुरवे नमः ।१।

ॐ नमो गणनायका । ब्रम्ह विष्णु ईशकायका ।
कैवल्यपद प्रदायका । विधायका । सुविद्या ।१।
अज्ञान तमोपहृभास्करा । प्रबोध समुद्रोल्हास निशाकरा ।
संभूतिदुःख विघ्नहरा । लंबोदरा । तुज नमो ।२।
देवा तुझी दिव्य दृष्टी । कारुण्यामृतें रसवृष्टी
वोळोनि मन्मन चातक तुष्टी । जी धुर्जटी । पै करु ।३।
यैसैं परीसौनि बाळक वचन । तुष्टले स्वामि गजानन ।
दिधला वर पुर्ण संपुर्ण । ग्रंथ निर्माण । करणार्थी ।४।
लाहुनि गजमुख प्रसन्नता । प्रेमें जनार्दन कविता ।
उल्हासु धरि चित्ता । जगन्माता वर्णनि ।५।
आतां ॐ नमो जगदंबिके । स्वकीय चरणानत पालाके ।
भवभय शोक निवारके । जय हारके । दुर्बुधी ।६।
ब्रह्म विष्णु महेशाना । तुं हो अवर्ण्य सुरगणा ।
तेथ अल्पमति जनार्दना । पै वर्णना कै मा तु ।७।
परिसोनी अपत्य विनवणी । अंबा आनंदलि भवानी ।
दिधला जनार्दना लागुनि । अंतःरणी सौरसु ।८।

(२)

जानकी सैवर

अंबा प्रसाद पत्कज पराग । पावला मन्मनो भृंग ।
मग ग्रंथार्थी अति चांगु । आदरु सत्वांगु । उदैला । ९ ।
तेणें आनंदे करुनि । प्रवर्तलां श्रीगुरुस्तवनि ।
जेवि बालकाउच्चस्तरत्नि । अति प्रयत्नि । हव्यासु । १० ।
ॐ नमो श्री सद्गुरु । कैवल्य दानि जो उदारु ।
सर्वव्यापक निरंतरु । वरदवरु । सकळां पै । ११ ।
देवा तुझा प्रसाद वसंतु । पावलियां मन्मन बनाआंतु ।
स्वगुणें सुखी करितु । हितोपकृतु सज्जना । १२ ।
बुधीवल्लि सकोमळि । पद पुष्पें अर्थ फळिं ।
लवोनि येति बहलि । संत मंडळिं । सुखासि । १३ ।
वाचा कोकिळ पदप्रांसी । वदतिल अति उल्हासिं ।
परीसतां श्रोत्र श्रवणासि । अति पाडेसिं संतोषु । १४ ।
स्वकिय हृदय पंकजि । मानस मधुकर रमे सहर्जी ।
यैसैं करावें श्री गुरुजीजी । पै स्वकार्जी अनुरुपु । १५ ।
यैसैं परिसोनियां विनवणें । जनार्दना स्वामी म्हणे ।
प्रारंभू करी अंतःकरणें । ग्रंथरचने अगाधु । १६ ।
यैसैं गुरुसोमवचनामृतकर । श्रवणव्दारा प्रवेशले अपार ।
मानस सोमकांति पाझर । बुधीचे थोर । पावलें । १७ ।
तेन संवरत हृदयस्थिति । ते वदनद्वारा बाहिर निघति ।
ते शब्दपणें अवेवति । पै बुधीमंति । परीसावें । १८ ।
आतां नमन संत जना । जे निवासी भूतज्ञाना ।
छेदक भवबंधना । जनार्दना । स्वदृष्टी । १९ ।
जे नित्यानंदैकधाम । जे भक्तजन पुर्ण काम ।
जयां भगवत चरणारविर्दि । नीः सीम भक्तिप्रेम । अनन्यभावे । २० ।
जे ज्ञानभूषणमंडित । जे दुर्मनोभावना खंडित ।
जे मानसिं अखंडित । पै चिंतीता स्वरूप । २१ ।
तयां माझा नमस्कार । अति नम्रता उपच्यारु ।
अस्मत् ग्रंथी सादरु । करुनि आदरु परीसिजे । २२ ।

तुमचां चित्तिं सावधानता । जरि उपजे अस्मत् पुर्ण पुण्यता ।
 तरि परमार्थ फलिव्याप्ता । कथालता । वृद्धी पावे । २३ ।
 यैसीया परिसोनि मृदु वचना । संत म्हणति जनार्दना ।
 पै निरोपिं शब्दरत्ना । करि कामना । पूर्ण हे । २४ ।
 यैसैं लाहुनि संतवचनामृत । अतिशैं जनार्दन तृप्त ।
 प्रेम भावेंसिं वदत । वोसंडत । उद्गारिं । २५ ।
 धालेपणें आनंद भरिता । अनुवादत श्रीरामकथा ।
 जे शंकर बंदी माथा । होय सांगता शक्तिसि । २६ । ध्रु ।
 आईका रंम्य रामकथा । त्रैलोक्यपावन पुण्यसरिता ।
 भावें श्रवण स्नान करितां । सायोज्यता रोकडिं । १ । छ ।
 जे कथा तापत्रय शमिनि । दुर्भव दुरीत दमीनि ।
 जे श्रीराम गुणानुवादिनी । आनंदिनि । विश्वरूपा । २७ ।
 जे सकळां कथां वरपावनि । जे दुराशा विध्वंशीनि ।
 जे संसार तप्त संजीवनी । जे पैं अवनि । तारका । २८ ।
 जे वर्णीतां चतुरानना । पाताळिं सहश्रवदना ।
 लक्षा न ये सुरगणा । जे ईशाना । सुख करि । २९ ।
 जे सर्वामाजि सारभूता । जे पवित्र करि कळिमळव्याप्ता ।
 जे पापवि ब्रह्म पदता । तेहे कथा । रामायणी । ३० ।
 जेथ रामनाम गुण महिमा । श्रोत्र मनःश्रवणा अति प्रेमा ।
 उपजोनियां पुर्णकामा । निजधामा । पाववि । ३१ ।
 ते हे श्रीराम कीर्तनीं । श्रीराम पत्कज षट्पदजनीं ।
 प्रवेशोनियां श्रवणी । अंतःकर्णी । सुखकरू । ३२ । छ ।
 परीसा जानकि सैवर । भावकथा अति मनोहर ।
 भावना रूपें अहिकपर । पैं वर । वरदायक । ३३ ।
 आतां यया उपरि । कथा द्वैतार्थ मनोहरि ।
 भरथ खंडामाझारि । अवनी वरि जंबुद्विपीं । ३४ ।
 वैदर्भ देसिं विदेहपुरी । आत्मा विदेह राज्य करि ।
 श्रुध सत्त्वात्मक व्यापारिं । लोकाचारी । वर्तणुक । ३५ ।

नगर वर्णीतां वर मनोहर । असंदेह देह पूर ।
 रक्षक अभीमानि सधर । अति वर विर चतुष्टय ।३६ ।
 गौण नाम जनक नृपु । राज्य करि सानुकंपु ।
 तेथ अस्मत् वर्णनारोपु व्यर्थ आरोपु । किमर्थ ।३७ ।
 या लागी नगर वर्णनी । न रिघेंचि परीसा विनवणी ।
 श्री रामगुणानुवादनी । होईल म्हणौनि । विलंबु ।३८ ।
 असो ते विदेहपुर देहिं । प्रगटलि परमाते वैदेहिं ।
 पावन करावया महि । पै भव अहिनाशना ।३९ ।
 ईहामुत्र फळ भोग विरागीं । जैसि सुविद्या निफजे चांगी ।
 तैसि श्रीराम आत्मतन्वंगी । जनकांगीं प्रकटलि ।४० ।
 आन पाहातां कैसि गमली । काय विश्वजन माउलि ।
 देखोनि भवाज्ञी तातलीं । तयां पावलि । सुखदानि ।४१ ।
 किं श्रीराममानसमुकुळा । विकाशना चंद्रकळा ।
 किं विष्णु चरण प्रेमळा । सिंधुवाळा । अवतरलि ।४२ ।
 किं श्रीराम पत्कजीचा रतः परागु । सेवावया धरिला देहविभागु ।
 किं अज्ञान जना आत्ममार्गु । अति निलागु । दर्शना ।४३ ।
 किंवा सुरगण मानस कमळा । विकाशकारिणी भानुकला ।
 किं राक्षस कुळ तमा शबळा । छेदन अबला । पातलि ।४४ ।
 जैसि प्रगटलि विदेह तनया । जे बोलीजे आदिमाया ।
 पै त्रैलोक्य तारावया । दिव्यकाया । जानकीं ।४५ ।
 तो सुखकारी धन्य दिवसु । सुरनर मानसा उल्हासु ।
 जेवि उदैल्यांचंद्रकळांसु । सिंधु जळांशु उचंबळे ।४६ ।
 परमधन्य तो विदेह राजा । जेय प्रगटलि आदिबिजा ।
 जे पै बोलीजे पद्मजा । देवकाजा । मैथलि ।४७ ।
 भाग्य जनकाचें समर्थ । वदतां वाचेसि अकथ्य ।
 जया विश्वमाता अपत्य । स्वरुपें सत्य । लाघली ।४८ ।
 सितायोगें तो जनकु । पावैल विश्वनायकु ।
 भक्तिसंगें सज्जन लोकु । पै परलोकु । पावतु ।४९ ।

यैसि ते जनक बाळा । लावण्ये वाढे विशाळा ।
 जेवि निर्मळा चंद्रकळा । तिथी प्रबळा । वृद्धी पावे ।५० ।
 ते क्रीडतां निज सदन । परीवृत सखिजनीं ।
 जनका आनंदता मनि । पाहातां नयनिं । न सांटे ।५१ ।
 अवलोकितां विदेह राया । सगुण सुंदर अवनि तनया ।
 सुमन दृष्टी आन व्यवसाया । करावया । न धावें ।५२ ।
 जैसा तो तत्त्ववेत्ता । विसरोनि इंद्रियादि व्यवहारता ।
 ध्यानं चींति तुर्पावस्छा । तैसा सिता । विदेहि ।५३ ।
 का सुंदर सगुण सुलक्षणीक । वृधपणीं येकुलतें येक ।
 जननि न विसंभे बाळक । तेवि जनक । जानकिये ।५४ ।
 का कृपणाचें अंतःकरण । न विसंभे ठेविलें निजधन ।
 तैसैं जानकि निधान । जनकु गहन । न विसरे ।५५ ।
 असो ते यैसिया परि । तया जनकाचां निजमंदिरिं ।
 प्रकटलि आदिकुमारि । जे श्री हरि वरप्रीया ।५६ ।
 जनकु रत्नाचा आगरू । सिता लावण्यरत्न तारुं ।
 ग्राहकु आत्मा रघुविरू । येईल वरू । वरावया ।५७ ।
 जे सामुद्रिकांचे मंडण । जे गुणाचें जन्म भवन ।
 जे सकळ भूषणा भूषण । ते वर्णन । केवि वाचे ।५८ ।
 जे वैष्णवि आदी लक्ष्मी । ते अगम्य निगमागमि ।
 जियें चतुराननु निजधामि । अनंत नामि । वर्णीतु ।५९ ।
 जे विष्णुचि निजशक्ति । जियेतें सुरनर पंगव स्तविति ।
 जे कां, वंद्य त्री जगति । वरदमुर्ति । जनार्दना ।६० ।
 ते जानकि जनक दुहिता । परम लावण्ये पुर्ण भरिता ।
 निजधामिं खेळतां । जगन्माता । नधाये ।६१ ।
 जीचिं ब्रम्हांडें कोढलिं । रचि उतरि उतरी उतरडी ।
 बाउल्या चौऱ्यासि लक्ष रुपडीं । पै परवडि । खेळवि ।६२ ।
 जे अनंतां शक्तिचि स्वामिणी । जे परमात्मया रामाचि रमणौ ।
 विश्व जन मनमोहनि । जे स्वामिणी जनार्दना ।६३ ।

(६)

जानकी सैंवर

जे अनंत रूपें रूपसा । जे विश्व नयन डोळसा ।
स्त्री पुं नपुंसक यैसा । पाडिवसा । चतुर्विध ।६४ ।
यैसि ते जनक नंदनि । जनार्दनाचि निज जननि ।
संगे सखीया सुवासीणी । दिव्ययोगिणी । अवतरली ।६५ ।
तया समवेत जानकी । नाना लिला सुकौतुकी ।
अप्राकृतें वर वर कीं । खेळे नेटकिं । खेळणीं ।६६ ।
नवल रचनें घरकुलीयांचें । नाम ठेवि वैकुंठाचें ।
माजि कल्पी नीजसुखावें । श्री रामाचें मंदीर ।६७ ।
तेथ हंस तुळीके वरियां । कल्पना बैसवी रामा स्वामियां ।
सांगे उपचार सखिया । आणा गोसांवीयां लागुनि ।६८ ।
आवाहनादि उपचार । शोडषहि परिकर ।
पुजि सद्भावें रघुविर । स्तुति मनोहर । नृत्यादि ।६९ ।
मग जोडुनियां करांतें । साष्टांगीं करि नमनातें ।
उठोनि घालि आसनातें । स्वस्थें चितें पद्मासन ।७० ।
तेथ हृदय पंकज सेजारिं । श्रीराममुर्ति अति सुंदरि ।
चिंति मुद्रा आगोचरि । पै अंतरी सुखात्मका ।७१ ।
तेणे आनंद सुख भरें । देहादि स्मरण विसरे ।
मग सखिया परम बळात्कारें । आणि विस्मरे । जागृति ।७२ ।
तवं निदसुरियां नवल कैसें । परमानंदे परमधोषें ।
म्हणे जय जय श्रीराम यैसें । चितोल्हासें । जानकी ।७३ ।
म्हणे जयजयजि श्रीरामा । सुंदरवर मेघश्यामा ।
भक्त जन पूर्ण कामा । तुं विश्रामा विश्वाच्या ।७४ ।
ध्यानि ध्यात श्रीरामराम । चिंतनि चिंतति श्रीराम ।
वदनि उचार श्रीरामराम । नयमि राम । निरक्षी ।७५ ।
श्रवणी श्रवण राम राम । भोजनि जीवनी राम राम ।
आसनि शयनि राम राम । धानी कार्मि । रामचि ।७६ ।
येतां राम जातां राम । खेळतां खेळ राम राम ।
बोलतां हासतां राम राम । सखियां सांगत राम राम ।७७ ।

सखिया म्हणति नवल कैसें । सितेसि श्रीरामाचें पीसें ।
 खेळतां म्हणति लिळावसे । कोठें असे । तो रामु । ७८ ।
 यैसें पुसति सखिजने । तव जानकि बोले हास्य वदने ।
 सर्व व्यापकु रामु जाणें । सकळ करणें । रामाचें । ७९ ।
 रामु जन रामु विजन । रामु वन निरंजन ।
 सर्वसर्वि अखिल जाण । कार्य कारण । रामुचि । ८० ।
 धाता रामु विधाता रामु । कर्ता रामु भर्ता रामु ।
 दाता रामु देता रामु । आत्मारामु । सर्वाचा । ८१ ।
 यैसें जानकिचें वचन । परिसोनि सखियां समाधान ।
 म्हणती नव्हे हे सामान्य । परनिधान । निजशक्ति । ८२ ।
 ते जाणितलें जानकीया । मग म्हणेति यां निज सखियां ।
 झनि विरहिणी वचना ईयां । आनाठायी न बोलीजे । ८३ ।
 यैसी ते जनक तनया । अवतरलि सुरकार्या ।
 बंधन त्यांचें तोडावया । पै धावया वैष्णवि । ८४ ।
 ते सर्वज्ञ जनकबाळा । भविष्यानुरूप खेळे खेळां ।
 संहारण राक्षस कुळां । धरि वेल्हाळा । शरचाप । ८५ ।
 करिं धनुष पृष्ठी भाते । तैसेंचि सकळां सखियांतें ।
 काष्ट खर्गे प्रजीत हातें । दारू अश्वातें । आरूढति । ८६ ।
 सखियांसि अति सप्रेम । अंतर आवडिचेनिसंभ्रमे ।
 म्हणे जींतीले जींतीले रामे । श्री राम नामें गर्जति । ८७ ।
 विस्मीत चित्त जनकाचें । देखोनि खेळणें जानकीचें ।
 म्हणे प्राकृत नव्हे रूप इचे । करि जीवाचें नित्य लोण । ८८ ।
 ते माहामाया वैष्णवि । वैष्णव आवडति जीवीं ।
 तयातें पुजि मनोभाविं । अति गौरविं । गौरवि । ८९ ।
 पढीयंति भक्त भागवत । सज्जन निजदास समस्त संत ।
 जे श्रीराम नाम कीर्ति पढत । तेहि आवडत । जीउ यैसे । ९० ।
 देव ब्राह्मण पुजन । अतिथिं अति रोचन ।
 वेदशास्त्र निषण । जीव प्राण । पढीयंति । ९१ ।

(८)

जानकी सैंवर

जनका येकुलति येकि । पुत्रस्थानि पै जानकि ।
तारक अहि किं परलोकीं । अति विसेखिं । आवडे ।९२ ।
म्हणौनि क्षणा क्षणा तियेतें । वेगळे न करी हृदयार्ते ।
प्रेमें आळींगुनि निज हस्ते । पै वदनाते । चुंबीतु ।९३ ।
म्हणें हे जानकि आमचा पीता । जानकि आमचि माता ।
जानकि आमचि कुळ देवता । परत्रता । जानकि ।९४ ।
जानकी दैव आमचें । जानकि जीवन जीवाचें ।
जानकि तारूं भवार्णवाचें । पै परत्रीचें । निज धाम ।९५ ।
जानकी आमचें कुळ गोत । जानकि आमचें सुवित ।
जानकी आमचें निश्चीत । पै जीवीत । जानकी ।९६ ।
यैसैं हरुषें निर्भर । बोसंडे जनकाचें अंतर ।
ध्यानि ध्यात निरंतर । भाग्य गोचर । जानकि ।९७ ।
आणा सकळा सुहृदांसि । आवडे जानकी जीऊ यैसी ।
ईतरा नगर जनासि । प्राण यैसी । विसेखें ।९८ ।
असो यैसी ते जेष्टा । सकळ वरीष्टां वरीष्टा ।
करावाया धर्म प्रतिष्ठा । वयसा अष्टां । वरुणाचि ।९९ ।
दिव्य रूप ते सिता । दिव्य अलंकारिं मंडिता ।
पुर्णापुर्ण पूर्ण भरीता । जे त्वरिता । माहा लक्ष्मी ।१०० ।
जे जनार्दनाचि जननिं । जे जानकि विश्वमोहिनी ।
तया विदेहाचा निजभुवनि । जीव जीवनि । क्रीडतिसे ।१०१ ।
जनार्दनु विनवि संता । हे पावन राम कथा ।
पै परीसावि दत्त चित्ता । तरी सायोज्यता रोकडि ।१०२ ।

प्रसंगु ।१ । छू ।

प्रसंग दुसरा

।धृ । परीसा जानकी सैंवर । कथा पावन परीकर ।
भवदुख दुरीत हर । जे परपार । पाववि ।१ । छ ।

आता यया नंतरे कथा । परीसावि दत्तचित्ता ।
 जनक मंदिरा जाहला येता । भवभय त्राता । फरशधरु ।१ ।
 जो भृगु वंशी परिकरु । जो पै शष्टम अवतारु ।
 करुनि क्षत्र कुळां संहारु । भूमीभारु उतरीला ।२ ।
 जो शंकर प्रसादे सानंदु । जाहाला सकळ विद्यासीधु ।
 त्रींबक लाहुनि प्रसादु । वधीला अगाधु । सहस्रार्जुनु ।३ ।
 जो पुर्णाशि माहा विष्णुचा । पुत्र जमदाग्नि रेणुकेचा ।
 परिपाळकु गोब्राम्हणाचा । भृगु वंशाचा । उधरणु ।४ ।
 जो सकळ तेजाचें तेज । जो सकळ बिजाचें बिज ।
 जो परम निजाचें निज । तो सहज । पातला ।५ ।
 माथां जटा दिव्य प्रभा सोज्वळा । कर्णी कुडलां दिव्य झळाळा ।
 द्वादश टिळे अति विशाला । दंड कुमंडळ मेखळा । यज्ञसुत्र ।६ ।
 अग्नीधुत धोत्रवोलि । देह मंडीत रुद्राक्षमाली ।
 त्रीपुंड रेखीला निज भाळी । अक्षमाली । जपमाळा ।७ ।
 सिवविद्या पंचाक्षारी । वदनि अखंड उचारी ।
 धनुष बाण निज करि । चरणचारी । गमन ।८ ।
 तपोतेजे तपोनीधी । बोळगति रिधी सिधी ।
 परमानंद सुधाब्धी । पै निरवधी । भार्गव ।९ ।
 अनंत शक्तिचा गोसावि । प्रवेशला विदेह गावि ।
 संगे सुपात्रें अघवि । जे बंरवि । रुषीवृन्दे ।१० ।
 जे वेदशास्त्र पारंगत । जे तपोधनें समर्थ ।
 जे ब्रम्हविद्या पुर्ण भरीत । ते समवेत खोलति ।११ ।
 अनंत सिध संगें मुनि । पै पातला राजधानि ।
 जनके देखिला दुरुनि । वेगें धावोनि । नमीयला ।१२ ।
 पडे साष्टांगी दंडवता । चरणावरि ठेवि माथा ।
 म्हणे जय जय जगंनथा । जी भवत्राता । भार्गवा ।१३ ।
 जय जय शरणागत वल्छळा । नीज दासांस प्रेमळा ।
 विश्वजना तुं जीवाळा । माया लिळा अवतारु ।१४ ।

जय जयजी कल्याण रामा । जय जयजी पुरुषोत्तमा ।
 जय जयजी परम धामा । जी उत्तमा । पुरुषा तुं । १५ ।
 जय जयजी मेघ स्यामा । जयजयजी आत्मयांरामा ।
 सिणलीया संसार श्रमा । तुं विश्रामा । भार्गवा । १६ ।
 जय जयजी पुर्ण कामा । जय जय निःकाम कामा ।
 अगाध तुझा महिमा । श्रुति सीमा न बोलवे । १७ ।
 जय शङ्खगुणैश्वर्य संपन्ना । नमन तुझया चरणा ।
 नमो आदिनारायणा । जर्नादिना । दातारा । १८ ।
 यैसा परम सात्वीकें । स्तविला फरशधरु जनकें ।
 येरे उचलुनियां परम तोषें । सामरस्यें । आळंगीला । १९ ।
 नाभीकरे जनकातें । स्पर्शीले रामें सर्वांगातें ।
 येरे सप्रेमे बहुतें । निज मंदिरातें । आणीयला । २० ।
 प्रवेशतां राज मंदीरीं । धनुष उभें केलें द्वारीं ।
 भाते ठेविले । राजत कुसरि भारवंटी । २१ ।
 सकळां रुषीं समावेत । जनकु रामातें भीतरि नेत ।
 सींहासनि बैसवित । रुषीं देत दीव्यासनें । २२ ।
 मग शोडशोपचारिं । अनुक्रमें पुजा करि ।
 दिव्य वस्त्रीं अळंकारिं । बहुतां परि । तोषविलें । २३ ।
 नृपें जोडुनिया करातें । विनवीलें भार्गवातें ।
 म्हणे स्वामि विज्ञायनेतें । कृपावंतें । परीसावे । २४ ।
 अनंत जन्में परीयेसिं । जरी घडेलिया असेति पुण्याच्या रासी ।
 तरी तुमचें नाम ये मुखासि । की तो तुं आम्हासि । आळंगीसि । २५ ।
 तरी माझया दैवां । पारु नाहि जी राघवा ।
 स्वामि देवांचया देवा । जय भार्गवा । सगदुरु । २६ ।
 कृपा करुनियां स्वामि । बीजें केलें जि तुम्हीं ।
 उधरिला दासजी मिं । समागमि रुषीवर्य । २७ ।
 तरी कृतार्थ जाहालों जगदीशा । तु विश्वाचा कुवांसा ।
 अंगीकारी या निजदासा । चरणी परेशा । रक्षावें । २८ ।

यैसैं जनकाचें वचन । परीसोनियां भावपुर्ण ।
 हास्य करुनि भृगुनंदन । आश्वासन दिधलें ।२९।
 मग रामु म्हणे विदेहासि । भला भला सत्वरसि ।
 पुर्ण अंतर्निष्ठ होसि । म्हणौनि भेटिसि आगमन ।३०।
 आम्हीं भक्त वेळाईत । भक्त आमचें दैवत ।
 भक्त जें जें सांगत । तें पै निश्चित । पुरवावें ।३१।
 आम्हां अवतार धरणें । तें भक्तरुण फेडणें ।
 भक्तांचें दास्य करणें । येणें कारणें । विदेहा ।३२।
 पाहे बळीचें द्वार रक्षणें । अंबरुषीचे खांदे फेडणें ।
 भक्तरुण उतिर्ण होणें । सत्यजाणें । सुनृपा ।३३।
 म्हणौनी आमचि भक्तवृंदे । जो पै दुखविल अहंमदें ।
 त्याचि पाडीतल कबधें । पै सानंदें । येमदुत ।३४।
 म्हणौनि आमचियां भक्तां । जे सभ्दावें देति मान्यता ।
 तयां आम्हीं बाहों माथां । यथार्थता । नृपोत्तमा ।३५।
 आतां विदेहा परीयेसीं । आम्हां जाणें निज आश्रमासि ।
 म्हणौनि चिदानंद वचनेंसीं । सकळां रुषींसीं । उठीयला ।३६।
 आले मंदीरा बाहिरी । तव धनुष न दिसे बाह्यद्वारिं ।
 भार्गव विस्मयो करी । अघटित परी । दिसतसे ।३७।
 म्हणे मज वांचुनि माझें धनुष । उचलि यैसा नाहिं पुरुष ।
 वेगळा करुनियां महेश । जो कैळास । नायकु ।३८।
 तरी तो येथ ईये काळीं । नाहिं आला चंद्रमोळि ।
 आन स्वर्ग मृत्यू पाताळिं । नाहिं बळि । उचलिसा ।३९।
 कृपालुवे तेणें ईशानें । आम्हां दिधलें सिस्यपणें ।
 तेणें न पुसत नेणें । हें कल्पनें । महा पाप ।४०।
 राम म्हणें विदेह नृपा । धनुष विचारणा पाहापां ।
 येरु सेवकां वरीया कोपा । चढला । कृपा सोडुनियां ।४१।
 धनुष काय रे जालें । कवणें उचलुनियां नेलें ।
 किंवा अंतरीक्ष गेलें । असतां ईतुलें । रक्षण ।४२।

सेवक म्हणति जी जी देवा । आम्हीं जाणें जाणो धनुष गौरवा ।
 तें न ढळें सकळां देवां । पै मानवां । पंचगासि ।४३ ।
 तेथ कवण केवा ईतराचा । परी चमत्कार नवलाईचा ।
 तव रुषी म्हणति हा हा साचा । पै धनुषाचा । मागू दिसे ।४४ ।
 येक म्हणति रेखा होय । वोढित नेलें आहे ।
 काचनिबंध भूमीका हे हे । फुटलि काय । नदीसे हे ।४५ ।
 तो मागू पाहात प्रबळ । राजबीदी आले सकळ ।
 तव ते जानकी वेल्हाळ । संगें दळ । सखियांचे ।४६ ।
 पै धनुषाचें करुनियां घोडें । वरियां आरुढलि असे कोडें ।
 काष्ट अश्वी मुलि पुढें । सव्य वाम देव्हडें । खोलति ।४७ ।
 परमानंदें उभयाबीदी । धावति वोढित विपरित संधी ।
 संगे अनंत शक्तिमादि । घे घे शद्धि । गर्जति ।४८ ।
 ते देखोनिं तटस्थ भार्गव । म्हणे जय जय शिव शिव ।
 हे होय मुळशक्ति सावेव । अति सदैव विदेहि ।४९ ।
 हे वैष्णवि माया शबळा । अवतरलि अति विशाळा ।
 विश्व थोडें ईयेच्या खेळा । ईये बळा । धनुष कें ।५० ।
 हे सामान्य नव्हे पाहातां । प्रकटलि विष्णुकांता ।
 सप्तम अवतारु विचारिता । पै निश्चीतां । प्रकटला ।५१ ।
 हें त्रीबक त्रयंबकाचें । लिला खेलणें केलें ययाचें ।
 हे तव सामर्थ्य विष्णुवें । तत्सक्तिचें । हें रुपडें ।५२ ।
 तरी वीष्णु अवतरला क्षीति । यैसि जाली निश्चिंति ।
 मग म्हणें आपुला चिति । होय आदि शक्ति । जानकि ।५३ ।
 जनकार्ते म्हणे भार्गव । धन्य धन्य तुझें दैव ।
 जें तुझां ठाई स्वमेव । लक्ष्मी सावेंव अवतरलि ।५५ ।
 आरे हे सामान्य नव्हे भूपति । हे मूळ माया प्रकृति ।
 माहाविष्णुचि निजशक्ति । सांख्य गाति जीयेसि ।५६ ।
 आगा इयेचि मूळ कथा । तुझ सांगों नृपनाथा ।
 हे सर्वादि तत्वता । वीश्व भरिता । माहालक्ष्मी ।५७ ।

ईयेचि परम उपास्ती । करी पद्माक्ष नृपति ।
 तो मेरुचां पश्चम प्रांति । पद्मावति । पाटणी । ५८ ।
 तेणें तपाचेन सायथ्ये । प्रसन्न केलें माहालक्ष्मीतें ।
 ते प्रसन्न होउनियां तयातें । म्हणे वरातें । माग माग । ५९ ।
 आरेरे नृप नंदना । वरू मागें जाहलियें प्रसंना ।
 जे असैल मन कामना । ते गहना । बोलें तुं । ६० ।
 येरु म्हणे वो विश्वमाते । पूर्णानंदे पुर्ण भरीते ।
 जरी वोळलिसि मज त्वरिते । तरी उदरातें ययावें । ६१ ।
 माझां कुळी जन्मावें । मज दिनातें तारावें ।
 म्यां तुज खेळवावें । कन्या भावें । स्वहृदई । ६२ ।
 निज भूर्मी आळिंगन । तृप्ती वरि मुखचुंबन ।
 दर्शन स्पर्शन संभाषण । तुझे चरण । मज मोक्ष । ६३ ।
 यैसा वरु त्या भूपति । मागीतला लक्ष्मी प्रति ।
 येरि दिधला परम प्रीती । इप्सित वृत्ति । फळैल । ६४ ।
 मग लक्ष्मी म्हणे नृपासी । तुंवां आरंभावें यज्ञासि ।
 तेथ लाधसि मज यैसी । पै परियेंसी । वर कन्या । ६५ ।
 पुर्णाहुति प्रांताचां अवस्वरिं । मि प्रकटैन कुंडाभितरी ।
 असैन तुझा मंदिरी । करण कुमारि । स्वरुपें । ६६ ।
 यैसैं बोलिलि महामाया । अति उल्हासु पद्माक्ष राया ।
 येउनि नगरा आपुलिया । समुदाया मेळविलें । ६७ ।
 मग चतुर्विध ब्राम्हण । बोलावि नृपनंदन ।
 प्रारंभीला माहायज्ञ । अति गहन । विदेहा । ६८ ।
 मुळें पाठविलि सर्वासी । देवां मानवां पंनगांसि ।
 ते पातले वेगेसिं । परीवारेसिं । आपुलिया । ६९ ।
 मग पाहुनियां सुवेळा । यज्ञ प्रारंभीला नृपाळा ।
 गगनि लागलिया ज्वाळा । अति वीषाळा । होमाच्या । ७० ।
 असो ययापरी । यज्ञसिधि केला रुषेश्वरी ।
 मग पुर्णाहुतिचां अवस्वरीं । आदि कुमारि प्रकटलि । ७१ ।

प्रत्यक्ष कुंडीहुन । यज्ञ पुरुष आपण ।
 देता जाहाला कन्यारत्न । नृपनंदन आळंगी ।७२ ।
 देखोनि आश्चर्य सकळासि । देवां मानवां पंनगांसी ।
 आणी सकळां रुषी मुनिसि । पद्माक्षासि । वानिति ।७३ ।
 म्हणति धन्य नृपनंदना । यज्ञ प्रसादु कन्यारत्ना ।
 पै लाधलासि निधाना । पुण्यपावना । पद्माक्षा ।७४ ।
 हे माहाविद्या कुमारि । प्रगटलि तुझां मंदिरिं ।
 ईच्यानि योगें परत्रीं । असंख्य वरि । सुख भोगीं ।७५ ।
 हे वैष्णवि दिव्य मंगळा । अति सुंदर वेल्हाळा ।
 हे कवणा वोपीसि । बाळा । पै अकळा । मोहीनि ।७६ ।
 तव म्हणे पद्माक्ष राजा । हें कव्हणा न वोपीं जाणीजा ।
 अस्मत् मंदिरि सहजा । वेदविजा असैल ।७७ ।
 यैसैं बोलिला नृपति । तव सकल सुरनर हांसति ।
 कैसा सज्ञान पाहा क्षीति । बोले निति । वीरूध ।७८ ।
 श्लोक - अष्टवर्षा भवेत्कन्या नववर्षाच रोहिणी । दशवशी ।
 भवेद्गौरी अतिउर्ध्व रजस्वला ।१ ।
 यैसीये शास्त्र आज्ञा । ते जाणोनि होतासि अज्ञा ।
 तरी सांडि या मुढपणा । कन्यादाना । करावें ।७९ ।
 नृप नाईकेचि सिकविलें । मग सुरासुर खवळले ।
 बाळात्कारें प्रारंभीलें । हरण भलें । कुमारि ।८० ।
 तेथ आरंभलें तुबंळ । युध माहा प्रबल ।
 दैत्य दानव सकळ । मार सबळ । प्रवर्तले ।८१ ।
 ब्रम्हादिक सुरवर । ईद्रादिक पुरंदर ।
 आणि ते सकळ असुर । पंनग नर । कै लेखा ।८२ ।
 युध जाहालें दारुण । देव पळाले प्राण घेउन ।
 नरिं वेचिले प्राण । पंनग भवन । पंनगीं ।८३ ।
 राजा पडिला रणी । यज्ञीं प्रवेशु करि राणी ।
 कन्या उडि घालि वन्ही । निजस्थानि । आपुलां ।८४ ।

नगरि जाहाली उद्वस । निमाले दैत्य राक्षस ।
 यज्ञकुंडी सावकाश । पै निवास । लक्ष्मीचा । ८५ ।
 पुढां यया उपरि । उपहत जाहालि नगरि ।
 मग ते आदि कुमारि । निधे बाहिरि । कुंडौनि । ८६ ।
 कुंड प्रदित परी तुष्टी । अदृश्य शक्ति अदृष्टि ।
 पुर्ण करिति सुरकाष्टी । म्हणौनि ईष्टी । प्रदीप्त । ८७ ।
 मग ते विश्व जननि । कुंडा समिप पद्मासनी ।
 वज्रासन दृढ घालुनि । निरंजनि । ध्यानस्थ । ८८ ।
 यैसि ते परम पद्मा । हृदयसद्मी हृत्पद्मा ।
 माझारि आत्मया रामा । पै उत्तमा चिंतित । ८९ ।
 जो निजानंद घनस्यामु । जो नित्य पुर्ण पुर्णकामु ।
 जो पुरविता मनोधर्मु । पुरुषोत्तम । चितित । ९० ।
 यैसि ते आदि कुमारि । तये उद्वसे नगरि ।
 यज्ञ कुंडा बाहिरि । ता करि । बहु काल । ९१ ।
 यैसैं लोटले बहुतां दिवसां । तव रावणें प्रसन्न केलें महेष्ठा ।
 अमृत मागोनि परेशा । निगे राक्षसापं । समवेत । ९२ ।
 पातले मेरू पाठार । ते पद्माक्षाचें नगर ।
 माहा उद्वस भयासुर । पै समोर । देखिलें । ९३ ।
 पुढां दोघ राक्षस निरुते । चालति शोधित मार्गातें ।
 दोघ पाठीसीं येते । पै रावणाते । रक्षीत । ९४ ।
 तेव पुढीलं तेहिं राक्षसीं । देखिलें तिये कुमारिसि ।
 परमतेज लावण्य रासि । रावणासि जाणविलें । ९५ ।
 सेवक म्हणति लंकनाथा । इयें कारणे असुरां देवतां ।
 तुंबळ जाहलें अद्भुता । जालि समस्तां । आटणी । ९६ ।
 उद्वस पडिली नगरि । अदृष्ट जाहालि कुमारी ।
 ते हे पैलये अवस्वरीं । तपातें करि । येकलि । ९७ ।
 यैसैं परीसोनि दसासीरू । धाविणला वेगवतरू ।
 कुमारी देखीला समोरू । दुराचारू । राक्षसु । ९८ ।

(१६)

जानकी सैंवर

समीप पातला झडकारी । देखोनि उठीलि कुमारी ।
उडी टाकि येकसरी । कुंडामाझारि । विदेहा । ९९ ।
तें देखोनि दशमुखें । कुंडि रिचविलें अमृत कुपीके ।
भीतरी पाहे तव देखे । सतेज विसेखें । दिव्य रत्न । १०० ।
मग तें घेउनि रावणु । निघाला वेगें करूनु ।
हर्षे निर्भर होउनु । आला दशाननु । निजपुरा । १०१ ।
प्रवेशला निज मंदिरीं । उपविष्ट जाहला सिंहासनावरी ।
मग बोलाउनियां मंदोदरी । रत्न तिये करीं । वोपीलें । १०२ ।
तिया घालुनि पेटीये । ठेविलें देव्हार चौंकिये ।
देवां समवेत पेटी पुजीत जाये । यैसे क्रमले पाहे । बहुत दीन । १०३ ।
यया उपरी जे कथा । भार्गउ सांगैल विदेहनाथा ।
जनार्दनु विनवि संता । दत्तचित्ता परीसिजे । १०४ ।
प्रसंगु । २ । छ ।

प्रसंग ३ रा

मग कोणहे येके दिवसीं । रावणु परम आनंदेंसि ।
बैसला निज सभेसि । उभी पासिं । मंदोदरी । १ ।
तियेतें म्हणे दसासीरु । ते रत्नपेटी आणा वेगवत्तर ।
येरि जाउनियां सत्वर । पै सुंदर घेउनि ये । २ ।
ते ठेविली रावणा पुढां । आपण हात जोडुनि कोडां ।
येरु महेशपुत्र विर गाढा । म्हणे उघडा । पेटी हे । ३ ।
मग ते मंदोदरी स्वहस्तें । उघडि तये पेटीयेतें ।
तवं देखिलें कन्या रत्नातें । तेजें दिशातें । व्यापीलें । ४ ।
आश्चर्य जाहालें रावणा । आणीकां मंत्रीयां प्रधाना ।
मंदोदरीये आला पान्हा । देखोनि जाणा बाळक । ५ ।
मग कहाडुनियां पेटीतुनि । कंदोदरी घे उचलुनि ।
प्रेमे अलीगुनि चुंबुनि । दे स्नेहें करुनि । स्तनपाना । ६ ।